

претърсиха кжщитѣ и де какво намѣриха — прибраха. Та чакъ и ножоветѣ, съ които хората си рѣжеха хлѣбъ! Пъкъ онбашията и заптиетата се бѣха запилѣли нѣкжде — напусто търчаха да ги търсятъ.

Бре е е! А женитѣ пицятъ отъ кжщи, та селото цепятъ.

Въ това време отъ невиделица влѣзе въ двора Стоилчо.

— Стоилчо! назадъ, Стоилчо! — развикаха се събранитѣ.

— Стоилчо о о! Стоилчо о о! — заприпѣваха се женитѣ отъ кжщи. — Тичай, Стоилчо о о! Отиде господаря ти.

Стоилчо изведнажъ разбра всички. Той се спушна къмъ бика, който прухтѣше и ровѣше до кладеница. А бикътъ, като усѣти, че нѣкой иде, връцна се, наежи се и се намери да налети. Но като видѣ Стоилча, сведе покорно глава и тръгна къмъ него. Стоилчо хвана окаляния синджиръ и го поведе, а чорбаджията, ни живъ, ни мъртъвъ, изврѣщаше очи и гледаше учуденъ.

Чакъ когато Стоилчо затвори вратата на обора и я замандали, събранитѣ се спушнаха при чорбаджи Златилъ. Що ревъ, що писъци бѣха! Па го вдигнаха и отнесоха въ кжщи. А той на пита. И, думаха всички, че нѣма да го бжде, но лошава човѣкъ мре ли лесно! Много се мжи и влѣче като куче, но оздравѣ. Ама и отъ кжде му не виказа чакръкчий, счупеното да на-

мѣстятъ, какви ли не баби съ мѣхлеми не идваха. И забелязаха всички, че чорбаджията се промѣни. Стана единъ благъ и хрисимъ — да му се чудишъ.

— До кога ли ще е? — думаше си ние.

А когато се повдигна, сбра ни единъ день всички, повика и Стоилча, па рече:

Стоиле е е, моето момче! Много кабахатъ имамъ предъ тебе, чедо! Билъ съмъ те, хокалъ съмъ те. А де да ми мине презъ ума, че ти ще ми спасишъ живота... Отъ тая страшна случка едно разбрахъ: Чакъ когато човѣкъ види смъртта въ очитѣ, тогава му идва ума и разбира, кое е редно и кое не. Въ оня страшенъ часъ и азъ разбрахъ, че всичко тукъ остава и че само доброто се помни. И решихъ, синко, да ти сторя едно добро, дано забравишъ злото, което съмъ ти струвалъ. Вземи бика. Нека стане твой. Вземи и шутия волъ, че му прилѣга за ешъ. Харизвамъ ти и всичката земя надъ Кабата камъни. Ето ти и тѣзи пари. Изгради си кжща, работи земята и се помжчи да забравишъ лошото. Богъ да ти дарува здраве и късметъ домъ да съберешъ и читава челядь да отхранишъ!

И обърна се сърдцето на чорбаджи Златилъ. Много добро стори следъ това. Съ турцитѣ се скара за